

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ นี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้คือ

1. สุ่มตัวอย่างประชากร
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. นำเสนอข้อมูล

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10,185 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ 2531 : อัดสำเนา) ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรมา โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

1.1 เลือกอำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีอำเภอทั้งสิ้น 14 อำเภอ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 50 (ประคองกรรมผล 2528 : 7 - 8) โดยวิธีจับฉลาก ดังนั้น จึงได้อำเภอ จำนวน 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง นางรอง ลำปลายมาศ พุทไธสง สตึก หนองกี่และนาโพธิ์

1.2 เลือกโรงเรียน ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนมาร้อยละ 25 ของโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละอำเภอ (ประคอง กรรมผล 2528 : 7-8) ได้จำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงอำเภอ จำนวนโรงเรียนทั้งหมด และจำนวนที่เลือกได้

ชื่ออำเภอ	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียน ที่เลือกได้ (25%)
เมือง	126	32
นางรอง	95	24
ลำปลายมาศ	74	19
พุทไธสง	44	11
สตึก	78	20
หนองกี่	34	9
นาโพธิ์	20	5

1.3 เลือกรายชื่อโรงเรียน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก คือ นำรายชื่อโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่สุ่มตัวอย่างได้ (ตามข้อ 1.1) มาจับฉลากให้ได้รายชื่อโรงเรียนตามจำนวนในข้อ 1.2 ดังนั้นจะได้รายชื่อโรงเรียนทั้งหมด 120 โรงเรียน (ตั้งรายชื่อในภาคผนวก)

1.4 สุ่มตัวอย่างครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจากโรงเรียนในข้อ 1.3 เป็นตัวอย่างประชากรโรงเรียนละ 3 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 , 4 และ 6 มาชั้นละ 1 คน ดังนั้น จะได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโรงเรียนละ 3 คน และเป็นตัวอย่างประชากร เพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 360 คน

1.5 ตัวอย่างประชากรในการสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกโรงเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 5 อันดับแรก และ 5 อันดับสุดท้าย ของจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2531 มาเป็นโรงเรียนที่ใช้ในการสังเกต รวม 10 โรงเรียน (ดังรายชื่อในภาคผนวก)

1.6 สุ่มตัวอย่างครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 4 และ 6 จากโรงเรียนในข้อ 1.5 มาระดับชั้นละ 1 คน ดังนั้น จะได้โรงเรียนละ 3 คน และเป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต รวมทั้งสิ้น 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ศึกษาข้อมูลเพื่อรวบรวมความรู้จากเอกสาร บทความ ตำรา งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพและการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน และทุกตอนมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ
2. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน จำนวน 4 ข้อ

3. การจัดการ เกี่ยวกับสื่อการสอน จำนวน 6 ข้อ
4. การจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 4 ข้อ
5. การสนับสนุนกิจกรรมพิเศษ จำนวน 5 ข้อ
6. ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและครู
ในโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียน
การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ

1. การเตรียมการสอน จำนวน 4 ข้อ
2. การสอนงานบ้าน จำนวน 6 ข้อ
3. การสอนงานเกษตร จำนวน 6 ข้อ
4. การสอนงานประดิษฐ์และงานช่าง จำนวน 6 ข้อ
5. การใช้สื่อการสอน จำนวน 4 ข้อ
6. การวัดและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ
7. ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียน จำนวน 7 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสังเกตปฏิบัติงานของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งมี
ลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบ่งออกเป็น 9 ด้าน คือ

1. สถานภาพของครูผู้สอน จำนวน 7 ข้อ
2. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ
3. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน จำนวน 5 ข้อ
4. การจัดการ เกี่ยวกับสื่อการสอน จำนวน 5 ข้อ
5. การเตรียมการสอน จำนวน 7 ข้อ
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ
7. การใช้สื่อการสอน จำนวน 8 ข้อ
8. การวัดและประเมินผล จำนวน 7 ข้อ
9. ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียน จำนวน 6 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามและแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบสอบถามและแบบสังเกตที่ได้แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปใช้กับตัวอย่าง ประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วนำไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.2 นำหนังสืออนุญาต จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ (ตามข้อ 2.2) ด้วยตนเอง และขอความร่วมมือให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนั้น ๆ ช่วยอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับตัวอย่างประชากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่เลือกไว้ตามข้อ 2.3

3.3 ได้นัดหมายวัน เวลาในการส่งแบบสอบถามกลับคืนไว้ โดยให้ตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามกลับคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอของตนเอง แล้วผู้วิจัย จึงเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามวัน เวลาที่นัดหมายได้ ซึ่งได้จำนวนแบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับกลับคืน

อำเภอ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป (ชุด)	จำนวนแบบสอบถามที่ ได้รับกลับคืน (ชุด)
เมือง	96	85
นางรอง	72	68
ลำปลายมาศ	57	50
พุทไธสง	33	31
สตึก	60	57
หนองกี่	27	24
นาโพธิ์	15	15
รวม	360	330

ในแบบการส่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้ส่งไปทั้งสิ้น 360 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 330 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 และจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วคัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ คือ แบบสอบถามที่ผู้ตอบมาต่ำกว่า 10 ข้อ จากจำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมดออก ดังนั้น จึงเหลือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจริง จำนวน 315 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการสังเกตนั้น ผู้วิจัยได้ทำหนังสือแจ้ง วัน เวลา และแขนงงานต่าง ๆ ที่จะทำการสังเกตให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกไว้ (ตามข้อ 2.5) ได้ทราบล่วงหน้า แล้วเดินทางไปสังเกตตามวัน เวลาที่แจ้งไว้แล้วด้วยตนเอง

3.5 วิธีการในการสังเกต ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตสภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพโดยทั่วไปทั้งในและนอกห้อง เรียน รวมทั้งสังเกตการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 3 งาน (งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง) โดยกระจายกันไประดับชั้นละ 1 งาน งานละ 1 ครั้ง (ดูตารางในภาคผนวก) โดยในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณครั้งละ 40 - 60 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ โดยหาค่าสถิติ เพื่อนำไปใช้ในการเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อแล้ว เสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อ แล้วนำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการปฏิบัติงานของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยการหาค่าความถี่ และนำเสนอผลการสังเกตการปฏิบัติงานในรูปความเรียงและนำไปประกอบการอภิปรายผล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ คือ การหาค่าร้อยละ ซึ่งใช้สูตร
ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ที่เลือกตอบในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

(ประคอง กรรณสูตร 2528 : 60 - 64)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย